

Na eni strani bi imel za svoje pridelke stalnega odjemalca, na drugi strani pa bi se iz gospodarstva izločila cela vrsta posredovalcev in bi kmetu ostal od končne cene večji del kakor pa sedaj.

Od vodstva zahteva kmetijska zadruga mnogo več kakor kaka kreditna, in to ne samo trgovskih spretnosti, ampak tudi požrtvovalnosti in vztrajnosti. Seveda je potrebno, da je vodstvo zadruga v dobrih in zaupanja vrednih rokah. Našim združnikom v mnogih primerih manjka zavest, da je pri združnem delu potrebna tudi kaka žrtev. Ni pa nobena žrtev doprinešena zaman, ampak omogoča, da bo delo zadrug v bodočnosti tem uspešnejše. Kakor skrbi kmet za svoj vinograd, za svoj gozd, za svojo živino, da dobro uspeva, tako mora skrbeti tudi za svojo zadrugo, kajti zavedati se mora, da koristi, ki jo ima zadruga, je njegova korist. Čim večja bo kme-

tijska zadruga, tem večje koristi mu bo nudila.

Da rešimo slovenskega kmeta ob severni meji, moramo vse storiti, da ustvarimo močno organizacijo kmetijskega združništva, katero združimo v dobro delujoči osrednji zadrugi. Kakor smo potom denarnega združništva uničili oderuštvo ter dosegli primerno obrestno mero, tako bo potom dobre kmetijske zadruga mogoče pospešiti vnovčevanje kmetijskih pridelkov, dobiti dobre odjemalce v tujini, osobito pa uravnati cene.

Da osamosvojimo kmečki stan, je potrebno v vsakem večjem kraju ustanoviti eno kmetijsko zadrugo. S tem omogočimo kmetu cenjen nakup in ugodno prodajo. Vse to delo bo pa le tedaj uspešno, ako bo ves kmečki stan in vsi, katerim je za dobrobit kmečkega stanu, vse delo podpiral.

Po Jugoslaviji

Glejmo mirno v bodočnost! Naš zunanji minister dr. Cincar-Marković je dal za pravoslavno velikonočno številko beogradskega velikega dnevnika »Politika« izjavo, v kateri med drugim pravi: »Izvajajoč dosledno politiko nevtralnosti, je Jugoslavija podvzela istočasno vse potrebne ukrepe opreznosti, ki jih je narekoval današnji položaj. Kar je kr. vlada ukrenila v poslednjih osmih mesecih v gospodarskem, finančnem in vojaškem pogledu, je ojačilo v največji meri položaj naše kraljevine ter nam dovoljuje, da gledamo mirno na bodočnost, naslanjajoč se na današnje popolno, močno moralno edinstvo vsega našega naroda.«

Javno glasovanje pri občinskih volitvah v banovini Hrvatski je dalo povod raznolikim ugibanjem in obsodbam. Ozlovoljeni so zlasti hrvatski in slovenski socialisti, ki so začeli izražati svoje dvome v demokratično stališče Hrvatske seljačke stranke. Na te očitke odgovarjajo glasila te stranke, zlasti »Hrvatski dnevnik«, da pri občinskih volitvah ne gre za politiko, marveč predvsem za dobro občinsko gospodarstvo. Čeprav javne, bodo na Hrvatskem občinske volitve vendar svobodne in vsak bo lahko glasoval, za kogar bo hotel. »Hrvatski dnevnik« hkrati izjavlja, da vlada v tem vprašanju popolno soglasje med Hrvatsko seljačko stranko in Samostojno demokratsko stranko.

Med Jugoslavijo in Rusijo so se začela trgovinska pogajanja. V to svrhu je že prispele v Moskvo naše odposlanstvo, v katerem sta tudi dva Slovenca (industrijalec Av-

senek in tajnik zunanjega ministrstva dr. Zalar). Gre za izmenjavo blaga med našo državo in sovjetsko Rusijo. V našo državo bi se iz Rusije zlasti uvažal bombaž in petrolej ter tudi kamena sol. Je torej strogo gospodarski vidik, ki prevladuje pri pogajanjih med našo in sovjetsko državo, katere doslej Jugoslavija še ni priznala. Ali se bodo iz gospodarskih stikov razvili tudi ožji politični stiki, bo pokazala bodočnost. Vatikanski list »Osservatore Romano« objavlja o tem tole sodbo: »Najnovejše dejstvo je, da sta se zblížali Jugoslavija in Rusija, kar bi moglo privedi do kakšnih razgovorov gospodarskega in najbrž tudi političnega značaja, s čimer pa absolutno ni rečeno, da bi Beograd izpremenil svojo politiko proti boljševizmu kot takemu. Kakor je povedal ministrski predsednik Cvetković, se razpravlja o ideji, da bi to zblížanje, ki se je zgodilo s posredovanjem Bolgarije, postalo močno orožje, da se zavaruje nevtralnost balkanskih držav in njihova neodvisnost.«

»Kmetijski list« je glasilo lažnivo-svobodomiselnega razumništva, odnosno pol- in četrt-razumništva, ki izrablja kmeta v svoje sebične namene. Da bi si liberalna gospoda ustvarila med kmeti nekaj položaja, skuša med njimi razširiti svoje lažnivo svobodomiselstvo in naprednjaštvo. Ost je obrnjena proti katoliški Cerkvi, ki je s svojimi zahtevami po dejanskem krščanstvu liberalnim kmetijcem trn v peti. Zato se njihovo srce nagiba k nemški krivi veri, ki si je goljufivo nadela ime starokatolicizma, čeprav je nastala šele

Proti prehladu

lahko vzamete 1-2

ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu »Aspirin«, temveč edino-le »Bayer«-jev Aspirin.

Opel. Reg. Gnd. 5 Nr. 37872 od 22. XII. 1939.

po letu 1870. V svoji zadnji številki izraža »Kmetijski list« svojo simpatijo za nemško krivo vero s tem, da objavlja z mastnim tiskom, kakor da bi šlo za kakšno velevažno pridobitev za slovenskega kmeta, uradno še nepotrjeno vest o ustanovitvi starokatoliških župnij v Mariboru in Celju. Odpadniki od katolicizma torej uživajo simpatije »Kmetijskega lista«. Ali še sme tak list zahajati med slovenske katoliške kmete?!

170.000 vagonov žita potrebuje naša država letno. Te dni so se vršila v Beogradu posvetovanja med zastopniki izvozne družbe »Prizad« in zastopstvom mlinarske industrije. Zastopstvo mlinov se je zavzemalo za ustvarjanje žitnih zalog, ako hočemo, da Jugoslavija ne bo trpela pomanjkanja. Pri nas so žitne zaloge za lastne potrebe nujne radi nesigurnosti svetovnega položaja. Mlinarji so ob tej priliki dokazali, da potrebuje naše podeželje in mesta na leto dobrih 170.000 vagonov žita.

»Slovenski gospodar« stane:
za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Jajca — jočejo. Zavod za znanstveno in industrijsko raziskovanje v Južni Afriki je napravil odkritje, ki pojasnjuje vrsto doslej spornih vprašanj. Ugotovili so namreč, da se morejo jajca po vseh pravilih »jokati«, to je, da izločujejo enako kot človeško oko v svojo zaščito in za uničevanje nevarnih bacilov neko sestavino, ki razkroja nezaželjene organizme. To snov nahajamo v skoraj isti sestavi v človeških solzah, dobili jo je pa v beljaku. Po mnenju južnoafriških učenjakov je ta snov tudi vzrok, da se jajca lahko dolgo konservirajo.

Jugoslovan izdelal očala za papeža. Ko je lansko leto jugoslovanski poslanik pri Vatikanu, g. dr. N. Mirošević-Sorgo predstavil papežu Pi-

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

17

V osemnajstem letu starosti je pobegnil od doma in prišel v Moskvo. Boljševiški voditelji so ga bili veseli, ker so se takoj prepričali, da je izredno nadarjen. Dasi je bil razmeroma zelo mlad, so mu poverjali težke, nevarne naloge, a on je vedno uspel. Z odločnostjo, včasih tudi grobostjo, si je drugo za drugo prisvojil vse stopnje v visoki boljševiški upravi.

Na poti do cilja ga ni mogla ustaviti nobena sila. Sredstev ni izbiral. Posluševal se je zvijačnosti in sile. Često je gazil v krvi. Hladnokrvno je šel preko trupel ljudi, ki jih je postrelil, ker so mu bili napoti.

Krščanstvo je popolnoma zadušil v sebi. Ker je nasprotovalo boljševiškim nazorom, ga je zasovražil in na vse načine zatiral. V Odesi je uredil brezbožniški muzej. V velikih dvorinah neke državne zgradbe je zbral vse, kar se tiče krščanske vere: verskih resnic, duhovnikov, svetnikov. V ta muzej so vodili šolske otroke iz Odeše in okolice, da bi jim vcepili čimvečjo mržnjo do krščanstva...

Nenadoma se je oglasil zvonec v telefonskem aparatu. Klavs je naglo dvignil slušalko.

»Tu ljudski komisar Jaske,« se je slišalo.

»Ti si, Nikitin?«

»Da, tovariš! Telefoniram ti, ker se v Balti odigrava vajo resne stvari.«

»V Balti?«

Pri tem imenu je Klavs prebledel. V njegovi domišljiji se je prikazala slika Balte z nizkimi, belimi hišami, obdanimi z vrtovi in obširnimi žitnimi polji. Taka je bila Balta ob njegovem odhodu. Skozi vitke veje vrb je gledal divje valove Dnjestra. Videl je resni očetov obraz, mehki obraz matere in visoko, vitko Fedorjevo postavo. Pa kaj ga vse to briga?! On nima nič skupnega s svojo družino in domačo vasjo. Kot pravi boljševik je zatajil svojo družino. Pripada samo sovjetski Rusiji; ta je zanj vse. Smatral se je za popolnoma izkoreninjenega, toda v resnici je bil dosti manj iztrgan iz doma, kakor je sam mislil. To je bila prevara, podobna mnogim drugim, ki jih je bilo polno boljševiškega življenja.

»No, kaj se je zgodilo?« je vprašal na videz malomarno.

»Pred nekaj trenutki so mi javili, da so se kmetje v Balti uprli.«

»To je nemogoče!« je nekoliko razburjeno odgovoril Klavs. »Poročilo je najbrž pretirano.«

Pripravljenost za obrambo naših mej

Naš ministrski predsednik Dragiša Cvetkovič je dal dopisniku največjega francoskega dnevnika jasno izjavo, ki nas prepričuje, da je naša država pripravljena na oboroženo obrambo naših mej. Bodrilne in samozavestne besede gospoda predsednika vlade se glasijo:

»Izredno smo zadovoljni, ker so se tako lepo razvili naši trgovski odnosi s Francijo. Upamo, da bodo ti prijateljski odnosi ostali trajni. Jugoslavija varuje svojo gospodarsko svobodo, vendar se ozira tudi na vsa svoja normalna prejšnja tržišča.

Jugoslovanska zunanja politika je dobro poznana. Določena je bila dne 4. septembra

1939, še bolj pa jo je pojasnilo službeno poročilo seje Balkanskega sporazuma v Beogradu.

Mi smo nevtralni. Mi hočemo ohraniti svojo popolno nevtralnost. Že večkrat smo izjavili, da od nobenega naših sosedov ne iščemo ničesar, toda prav tako smo že večkrat jasno povedali, da ne bomo nikoli ničesar svojega dali nikomur! To smo povedali tako jasno, da o tem ne more biti nobenega dvoma.

Vsak napad na naše meje nas bo našel pripravljen, da se z orožjem branimo na enak način, kakor smo to storili v preteklosti. Kar smo ustvarili do sedaj, ne bomo nikoli dopustili, da nam to kdor koli vzame.

Novice iz domačih krajev

Kočijaž smrtna žrtev splašenih konj. Vinco Pavlinič, 63 letni kočijaž na škofovem postvu pri Mariboru, je peljal voz. Nenadoma se splašili konji in stari mož je padel z voza. V zadnjem hipu se je ujel za vajeti in konji so ga vlekli precej daleč. S hudimi notranjimi poškodbami so oddali Pavliniča v mariborsko bolnišnico, kjer je v noči po prejelavi umrl.

Čudna pota spomladanske strele. Ljutomer je doživel spomladansko nevihto z udari strele. Najprej je urezalo v stolp, ki ima dober strelovod. Istega dne švignila strela skozi odprto okno Sršenove hiše blizu župnišča. Tam je soba blagajničarke in v njej je bil na električno omrežje priključen radio-aparat. Strela je skočila po anteni v aparat, ki pa je ostal nepoškodovan. Po elektrovodu je zdrknula strela v sosednje stanovanje meščanskošolskega učitelja Žagarja, kateremu je poškodovala radio-aparat do nerabnosti. Strela je še zblila s stene električni števec in uničila vsa varovala. Sreča v občem strahu je bila ta, da ni povzročil udar strele skozi okno v stanovanje požara.

Že druga smrtna žrtev strele v Sloveniji. V prvi polovici minulega tedna je divjala med Ptujem in Ormožem nevihta, katero sta spremljala blisk in grom. V Pušencih pri Ormožu je udarila strela v 40 letno posestnico Heleno Trafela, ki se je zgrudila mrtva. Trafela je letos že druga žrtev strele v Sloveniji. Prva je bila v okolici Polhovega gradca mati šestih otrok in poročamo o tej nesreči spodaj.

Rana toča. Komaj se je vreme v zadnjem času nekoliko ogrelo, so se pojavile nevihte

in z njimi udari strele in toča. O letošnji rani toči poročajo iz Celja, Ptuja, okolice Brežic, ter s Črnuč in Jarš pri Ljubljani. Na omenjenih krajih pa toča ni povzročila posebne škode.

Od konja poškodovan. 13 letnega posestnikovega sina Franca Šošteriča iz Juršinc pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah je zadel konj s kopitom v glavo in mu je razmesaril obraz. Fant se zdravi v ptujski bolnišnici.

Popadljiva svinja. V Roginski gorci v Šmarju pri Jelšah je odgriznila popadljiva svinja roko v zapetju 10 mesečnemu delavčevemu sinčku Alojziju Škorcu. Otroka so oddali v celjsko bolnišnico, kjer je umrl.

Dve žrtvi prometne nesreče. Na cestnem križišču na Taboru pri Vojniku je zadel 63 letni posestnik Miha Korošec od Konjic s kolesom v avto. Kolesar je padel pod avtomobil, kojega teža mu je zlomila nogo. — Terezija Bračun, 75 letna posestnica iz Zagorja pri Pilšanuju, se je peljala na vozu, v katerega je zadel na ovinku avto. Radi trčenja se je voz prevrnil in Bračunova si je zlomila pri padcu nogo. Poškodovani kolesar in posestnica sta se zatekla v celjsko bolnišnico.

Strela ubila gospodinjco. V vasi Podreber pri Polhovem gradu na Kranjskem je udar strele ubil 50 letno gospodinjco Ano Cankarjevo v trenutku, ko je nalagala polena v peč.

Birma!

Vašo birmsko sliko samo od Foto-Kieserja, Vetrinjska ulica 30, vis-a-vis grajskega kina.

703

Nesreča progovnega delavca. Leopold Perme, 27 letni pomožni progovni delavec z Grosuplja in stanujoč v Ljubljani, se je podal zjutraj v kurilnico v šiški pri Ljubljani. Da bi skrajšal pot, je šel ob progi. Izognil se je tovornemu vlaku na drugi tir, preslišal pa je osební vlak, kojega lokomotiva ga je vrgla na tla in so mu odrezala kolesa roko v zapetju.

Bukev ubila posestnika. Anton Mezek iz Srednjega brda v Poljanski dolini na Gorenjskem se je podal s svojim sosedom Franceom Goljo v gozd podirati. Prva izpodsekana bukev je obvisela na drugi. Možakarja sta izpodsekala še to drevo. Ko sta se začeli drevi nagibati k padcu, sta posestnika odskočila, a je ena izmed bukev zagrmela na Mezeka ter ga ubila.

Smrt v plamenih. 76 letni posestnik Anton Štrubelj je požgal v gozdu med Vel. Trebeljevim in Malim vrhom na Kranjskem smrekove veje. Ker je vlekel močan veter, so zajeli plameni starčkovo obleko. Ko so mu prišli drugi na pomoč, je bilo prepozno, ker je bil stari mož že mrtev, bil bi pa popolnoma zgorel, da ga niso potegnili iz ognja.

Otrok utonil v potoku. 18 mesecev stara Marija Zamljenova je padla doma v Godiču pri Kamniku na Gorenjskem v deročo Mlinšico in utonila. Oče in mati sta bila ob času nesreče zaposlena v kamniški smodnišnici.

DOPIŠNIKOM IN OGLAŠEVALCEM!

Ker počiva delo 1. maja v tiskarnah, smo morali to številko »Slov. gospodarja« zaključiti že v ponedeljek, 29. aprila, dopoldne, da smo jo lahko pravočasno dotiskali in oddali na pošto.

Dvoje važnih opozoril. V Službenem listu z dne 13. aprila 1940, kos 30, je uredba ministrskega sveta o spremembah uredbe o odpisu zaostankov davkov, taks in kazni za davčna in taksna kazniva dejanja ob koncu 1937, oziroma 1939. Po tej uredbi je rok za vlaganje prošenj za odpis davčnih zaostankov, taks in kazni za davčna in taksna kazniva dejanja podaljšan do konca meseca maja. Ker se vsa podrobna pojasnila dobe pri občini, naj ta, kakor vsa druga oblastva gredo kmetom in vsem davkeplačevalcem, kateri imajo pravico do teh ugodnosti, na roko in to predvsem pri izdajanju potrdil in spričeval, katere morajo prosilci priložiti prošnjam za dokaz. Potrdila in spričevala se izdajajo brez plačila takse. V isto svrhu služijo tudi zdravniška spričevala, katera naj zdravniki v bolnišnicah in izven bolnišnic prav tako izdajajo brez plačila taks. Revni občani se več-

»Ne vem. Stvar se je baje odigrala takole: danes popoldne se je začela mlačva. Za delo pri mlatilnici in lokomobili smo poslali od tukaj šest izučenih delavcev.«

»Šest? Zakaj šest, ko bi zadostovala dva marljiva delavca!«

»To je nova mlatilnica, katero je bilo treba preizkusiti in za to je bilo potrebnih več delavcev.«

»Vedno ista pesem! Tja, kjer zadostujeta dva človeka, pošljejo šest mož... No, in kaj se je zgodilo?«

»Ob štirih, med odmorom, je bil v sobi Alekseja Andrejeva ubit eden izmed delavcev, tovariš Ivanov.«

»V sobi Alekseja Andrejeva?« je nekam zaskrbljeno vprašal.

»Da, tovariš.«

»In kaj se je potem zgodilo?«

»Kmetje so začeli vpiti: Vstaja! Vstaja! Kmalu je bila vsa vas na nogah. Uporniki so navalili na hišo vaškega sovjeta in so ubili predsednika Šubina.«

»Kaj pa so naredili konjeniki, ki so bili poslani, da bi nadzirali mlačvo in vzdrževali red? Ali niso mogli upora zadušiti?«

»Umaknili so se, ker so se bali, da bi bili obkoljeni od upornikov sosednih vasi.«

»Kdo pa je vodja upora?«

»Pravijo, da neki Fedor Andrejev, sin bivšega bogatega kmeta iz Balte.«

Pred Klavsovimi očmi se je za hip zameglilo. Zdelo se mu je, da ga je nekdo udaril po glavi. A v naslednjem trenutku je bil že spet trd.

»Dobro!« je dejal. »Če se uporniki ne bodo pomirili, jih bomo s silo prisilili. Takoj se bodo odpeljali ena baterija topništva in dva eskadrona konjenice. Jutri zjutraj bodo tam.«

Nato je odložil slušalko. Za hip se je zamislil. Čutil je, da ga čaka drugačna naloga, kakor jih je do sedaj vršil.

Vstal je in stopil k oknu. Njegov pogled se je izgubil v daljavi nad brezkončno morsk gladino. Izgledal je visok, suh. Na sebi je nosil vojaško bluzo iz trdega sivga blaga, hlače iz istega blaga in škornje iz rumene kože.

Prekrižal je roke na prsih. V sebi je ponavljal: »Fedor! Fedor!« In čim dalje je ponavljal to ime, tem jasneje je videl pred seboj brata. Zamišljal si je brata, kakršen je moral sedaj biti: vitkega, močnega. Pripisoval mu je značaj, kakršnega je on imel. Gotovo je odločen in ne pozna ovir, ko hoče doseči svoj cilj. Fedor je v službi protirevolucije, on pa v službi revolucije. Tako si stojita nasproti — beli proti rdečemu, vernik proti brezbožniku. V sebi je čutil nek ponos ob misli, da je

ju XII. romarje iz Jugoslavije, so sv. očetu zbudili pozornost naočniki, katere je nosil naš poslanik. V razgovoru z njim, je papež zvedel, da je te naočnike napravil dubrovniški optik g. Niko Bogdan. Čeprav sveti oče ni direktno izrazil željo, da bi želel take naočnike, je naš poslanik dobil tak vtis in je o tem dogodku pisмено sporočil optiku Bogdanu v Dubrovniku ter mu obenem tudi poslal številko papeževih naočnikov. G. Bogdan se je takoj lotil dela in čim so bili naočniki gotovi, je odpotoval v Rim, da jih osebnó izroči sv. očetu. Naočniki so zelo okusno in točno izdelani ter imajo zlat ovitek, na katerem je vdelan papežev grb.

Zdravilen fiziol. Fiziol. ni samo drago eno živilo temveč ima v sebi tudi

krat pritožujejo na višja upravna oblastva, češ da ne dobe podpore. Pri tem imajo sitnosti oblastva z občinami vredi, prizadeti so pa tudi reveži. Radi tega prosimo občine, naj v takih primerih napram revnim občanom, čeprav v občini nimajo domovinske pravice, toda so pomoči res potrebni, postopajo po § 22. zakona o občinah, ki v takih primerih predvideva najnujnejšo podporo. Na ta način ne bo v tem pogledu nepotrebnih pritožb na višja upravna oblastva.

Občni zbor Društva za varstvo deklet. V Mariboru je na delu Društvo za varstvo deklet. Namen društva je, da skrbi po možnosti za revna dekleta, ki pridejo v mesto, da bi si poiskala službo. Društvo ima svoj dom na Slomškovem trgu in ga oskrbuje z veliko požrtvovalnostjo s. Matilda Mohorko. Letošnji občni zbor je pokazal, da je nudila ta potrebna socialna ustanova revnim dekletom v 200 primerih brezplačno prehrano in stanovanje. Ostale so plačale le nizko oskrbnino. Skupno je bilo 2949 nočnin, 2873 zajtrkov, 5872 kosil in 2778 večerij. Stalno so v oskrbi štiri dekleta proti malemu plačilu. Ena iz mnogostevilne družine je v brezplačni oskrbi ter obiskuje šolo. Eni se je dalo brezobrestno posojilo za sprejem v enoletni gospodinjski tečaj, drugi je bil plačan dvomesečni kuharski tečaj. V društveni dvorani je bilo 108 raznih sestankov deklet s predavanji. Društvo poklanja razni dobrotniki podporo in največ prispevati k vzdrževanju banska uprava in mariborska mestna občina.

Stari kovanci po 1 din so že izgubili lastnost plačilnega sredstva in jih zamenjujejo Narodna banka, poštni in davčni uradi samo še do 16. avgusta, ko izgube svojo vrednost. — **Stari srebrniki po 50 din** tudi ne veljajo več in jih zamenjajo Narodna banka, poštni in davčni uradi samo še do 16. avgusta, nakar izgube vrednost kot denar (kovinska vrednost pa je mnogo manjša). — **Stari srebrniki po 20 din** so tudi že izgubili veljavo. Narodna banka ter poštni in davčni uradi pa jih zamenjajo še do 1. septembra. — **Stari kovanci po 2 din in po 50 par** pa ostanejo v prometu kot zakonito plačilno sredstvo do 16. avgusta in se bodo dali zamenjati do 16. februarja 1941.

Tudi smrt ju je hitro združila. Redek primer smrti zakoncev se je zgodil v Krčevini

Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločanju iz želodca, nastalih zaradi zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Ure za birmo
najceneje pri 626
Bureš Franjo
urar in draguljar
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 26

pri Ptuj. Ob sedmih zjutraj je umrla 68 letna Marija Klinger, dve uri pozneje pa njen 74 letni mož. Oba sta bila dalje časa bolana, vendar je bil starček še toliko pri moči, da je stregel svoji družici. Zakonca Klinger sta bila skupno pokopana na pokopališču v Rogoznici.

Požari

V Pekrah pri Mariboru je zgorela hiša upokojenega orožniškega narednika Ivana Švarca.

V Račah je zgorela posestniku Alojzu Ekartu 25.000 din vredna domačija, posestniku Štefanu Baumanu istotam pa kozolec v vrednosti 30.000 dinarjev. V obeh primerih je zavarovalnica le neznatna.

Radi slabega dimnika je uničil ogenj ostrešje na hiši Hugona Golavška v Framu, ki ima škodo 35.000 din.

V noči na 25. april se je iznenada pojavil ogenj v Hotinji vasi v župniji Siličnica pri Mariboru v gospodarskem poslopu Antona Bračko. Močan veter je raznesel goreče iskre na vse strani. Hitro so bila v plamenih sosedna gospodarska poslopja, hlevi in senik posestnikov Alojza Lušeca, Janeza Flingušta in Ane Lajdgeb. Na kraju velike nesreče so se zbrale tri gasilske čete, ki so z največjo požrtvovalnostjo ogenj zajele ter obvarovale vas pred še večjo škodo, kakor znaša pri naštetih pogorelih, ki so oškodovani za 300.000 dinarjev. — Tudi reševanje živine je bilo zelo naporno. Domačini so mnenja, da je bil ta požar, ki je vpepelil štirim posestnikom gospodarske zgradbe, podtaknjen.

V Dobrni pri Ptuj je izbruhnil ogenj na vinogradniškem posestvu Jožefa Koletnika in mu je uničil 20.000 din vredno viničarijo, ki je bila zavarovana le za 3000 din.

V Podvincih pri Ptuj je začelo goreti v gospodarskem poslopu posestnika Franca Čučka. Zgorela so mu vsa gospodarska poslopja. Čuček je oškodovan za 40.000 din. Požarni udarec je za Čučka tem hujši, ker je že trikrat pogorel v kratkih presledkih in si je postavil po zadnjem požaru lepo gospodarsko poslopje, ki je sedaj vpepeljeno.

V Ivanjkovcih pri Ormožu je povzročil gozdni požar precej škode posestniku Josipu Janžeku in posestniku Andreju Korparju iz Osluševca pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji.

V Sp. Gašteraju v občini Sv. Jurij v Slov. goricah je radi močnega vetra ogenj z vso naglico zajel tri poslopja posestnika Ivana Škrgeta. Zgorela so vsa tri poslopja in v bližini zloženi stavbni les. Razen živine ni bilo mogoče rešiti ničesar.

Škode je nekaj tisoč dinarjev, zavarovalnice pa sploh ni.

V noči se je pojavil nenadoma požar pri posestniku Jožefu Šubiju v Savijah pri Ljubljani. Gospodar Jože in njegov brat Nace sta se zbudila še toliko pravočasno, da sta rešila živino in nekaj voz, vse drugo pa je zgorelo s poslopjem. Precejšnja škoda je krita z zavarovalnico.

Velika vplava. V Mariboru v Maistrovi ulici 6 je bil izvršen vlom v stanovanje neke stranke. Storiteli so stikali za denarjem, a jim je padlo v roke le 140 din. Pač pa so ukradli raznih dragocenosti za 15.000 din. Mariborski policiji je uspelo, da je ta vlom razsvetlila in so bili pokradeni dragoceni predmeti vrnjeni lastniku. — V Ljubljani je bilo ukradenih iz izloženega okna trgovine L. Rot v prehodu nebotičnika kožuhovalnice za 18.000 din.

Nenajeti drvarji. Mariborskemu trgovcu Vidu Murku so v njegovem gozdu v Rošpohu v mariborski okolici posekali neznanci 60 dreves v vrednosti 3500 din.

Nevaren vlomilec in tat pod ključem. Orožniki pri Sv. Lenartu v Slov. goricah so prijeli zločasnega vlomilca in tata Valentina Prestopnika iz Brezovice pri Ljubljani. Omenjeni je bil že 15 krat predkaznovan in ga je tokrat zasledovala oblast radi tatvine. Prestopnik je pribežal s Kranjske v Slovenske gorice, kjer je padel pravici v roke.

S kolom mu razblil lobanjo. S prebito lobanjo je bil prepeljan v mariborsko bolnišnico 17 letni posestniški sin Maks Frim z Zbelovske gore pri Hočah. Frima je udaril neznanec s kolom po glavi in ga hudo poškodoval.

Po neprevidezosti povzročil veliko požarno nesrečo. Naš list je poročal, kako je oškodovalec razsežen gozdni požar v Cigonah pri Slov. Bistrici grofa Attemsa za 300.000 din. Orožniki so zadnje dni pojasnili, kdo in na kak način je zakrivil nesrečo. Franc Satler, 31 letni izdelovalec brezovih metel iz Slov. Bistrice, je priznal, da je zakrivil požar radi neprevidezosti. V graščinskem gozdu je sekal brezove šibe za metle. Pri tem opravi je kadil in je nehote odvrnil ogorek v suho travo, ki se je koj vnela in povrh je še vlek močan veter in že je bil gozd v objemu plamenov. Satler je skušal kol ob izbruhu nesreče, da bi ogenj pogasil, kar pa mu ni uspelo in je moral pobegniti iz gorečega gozda.

Strašna družinska žaloigra v Soboti. Te dni se je odigrala v kraju Odoš pri Soboti družinska žaloigra, kakršne ne pomnijo v tistem kraju najstarejši ljudje. V hiši 60 letnega posestnika Josipa Šenkfeld je prišlo pod večer do prepira radi nameravane ženitve starejšega sina. Stari je bil

ŠMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v poklju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

razne zdravilne sile. V prvi vrsti uporabljajo fižol za mehčajoče obkladke, tudi zoper nečisto kožo in izpuščaje se fižol z uspehom uporablja. V ta namen omehčajo beli fižol v dobrem jesihu, dokler se mu zunanja koža ne spusti. Jedra posušimo in zdrobimo. To fižolovo moko pomešamo z mandljevimi zdrobom in nekaj vode, s to maso namažemo obolelo mesto na koži. Po kakšnih desetih minutah maso snamemo in kožo odrgnemo s platneno cunjco.

Ali naj rane izpiramo? Lalki delajo pri obravnavi ran marsikakšne napake. — Tako vlada splošno razširjeno mnenje, da je treba vsako rano izprati. To pa ni prav. — Rane bi se ne smeli niti dotakniti, niti bi je ne smeli izmiliti. —

njegov brat edini človek v Ukrajini, ki si je drznil dvigniti se proti sovjetski premoči. Pred seboj je imel pravega nasprotnika. Gotovo ga bo premagal.

Klavs ni verjel, da bi se upor razširil po vsej deželi, ker je sklenil, da bo hitro delal, tako da Moskva istočasno izve i za upor i za zatetje upora.

Rišin je imel desetletno boljševiško šolo za seboj. V preteklih letih je moral zadušiti nešteto večjih in manjših uporov. Poklati je dal tisoče ljudi, zažgati stotine vasi. Vse to je storil hladnokrvno. V vsakem uporniku je videl sovražnika tistega boljševizma, ki je obljubljal ljudstvu raj na zemlji. On je bil pravi boljševik in tako je verjel, da se boljševizem v resnici bori samo za to, da bi osrečil človeško družbo.

Deset let je Rišin ubijal v sebi misel na dom in rojstno vas. Deset let si je dopovedoval, da med Rišinom in Andrejevimi ni nobene skupnosti in da rojstna vas zanj ne pomeni več ko druge vasi. Prepričan je bil, da je popolnoma ubil vse spomine na mlada leta in je bil ponosen na to.

In sedaj? V Balti je nastal upor. Za ukrotitev upornikov bo moral poslati en bataljon topništva in dva eskadrona konjenikov. Ob drugih prilikah je moral poslati dvakrat, štirikrat, desetkrat toliko vojakov in zatreti neprimerno večje upore. Nikdar se ni pomišljal.

In sedaj? Nemir v srcu. Zakaj? Ker je upor nastal

v Balti in začel ga je njegov brat. Boljševistični nauk mu je sicer dopovedoval, da dober boljševik ne sme biti navezan na družino, sorodnike, domačo vas, a sedaj, ko se je nudila prilika, da bi v resnici zatajil svojo domačijo, je začel čutiti, da kri ni voda. Uvideval je, da ga še tisoč skrivnih vezi drži z domom.

V komisarjevi duši se je začel boj med Klavsom Rišinom in Klavsom Andrejevim. Prvemu so se pridružili vsi lepi spomini na mlada leta, spomin na očeta, mater, brata, Natašo — drugemu pa visoka služba, neomejena oblast, misel na svetovno boljševiško revolucijo... Sebičnost je zmaga in Rišin je premagal Andrejeva.

Klavs je skočil k telefonu in naročil poveljniku garnizije, naj takoj pripravi bataljon topničarjev in dva eskadrona konjenikov za Balto...

11.

»Ali ste se odločili?« je vprašal Fedor.

»Da, odločili smo se!«

»Saj tudi ne moremo odnehati!« je pripomnil eden izmed množice.

»Mihael ima prav!« so drugi pritrdili. »Ne moremo odnehati. Delavčev in Šubinovo truplo pričata zoper nas in kazni ne bomo ušli.«

Ta razgovor se je vršil v veliki sobi Alekseja Andrejeva. Okrog Fedorja je bilo zbranih kakih petnajst mož.

ves iz sebe, ker je hotel sin poročiti dekleta, ki mu ni bilo po volji. V prepiru je zgrabil vinjeni gospodar kuhinjski nož in je zabodel sina smrtno v srce. Druga sina, ki se je vmešal v prepir, je oče huje obklical, nakar je še sebi končal življenje z nožem. Radi nezasišanih krvavih dejanj so razburjeni ljudje daleč naokoli.

Veilna tatvina starega železa in pobeg tati. V tekstilni tovarni Mautner v St. Pavlu pri Preboldu je bilo pokradenega v zadnjem času starega železja za 10.000 din. Tat je prodal pokradeno blago v Celje in je pobegnil. Gre za 38 letnega V. K. iz Leobna, ki je že prej pripovedoval, da jo bo popihal preko meje v Nemčijo.

Obišel mrtve radi zadetka s kamnom v sence. V Oplotnici v župniji Čadram so popivali fantje, ki so se pa na poti proti domu na cesti iz Oplotnice proti Cezlaku stepili. V tepežu je zabodel 17 letni posestnikov sin Franc Obrul iz Koritnega 19 letnega posestnikovega sina Leopolda Rut-

nika s Koblja z nožem v levo nadlaktico. Obrul in 17 letni sin delavca Jožef Rožič iz Planine pri Zrečah sta začela bežati, ostali so pa metali za njima kamenje. En kamen, ki ga je vrgel obklicani Leopold Rutnik, je zadel Jožefa Rožiča v levo senco s tako silo, da se je zgrudil in umrl. Orožniki so izročili pretepače okrožnemu sodišču v Celju. — Mladina, kam jadraš?!

Zagonečen zločin v Dolnji Lendavi. V Petišovcih pri Dolnji Lendavi se je zgodil v noči na 24. april zločin, kojega žrtev je postal 39 letni učitelj Milan Erkar. Omenjeni je bil namenjen k počitku in si je poprej še navil radio-aparat, da bi poslušal zadnje vesti. Naenkrat je slišal na dvorišču šum. Nagnil se je skozi okno in v tem trenutku ga je zadel strel iz puške. Erkar je zgrabil desno oko in je ustreljen še v desno ključnico. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico v Čakovec v resnem stanju. Zločin je zaenkrat še zagonečka.

Varčevati bo treba s prehrano!

V velikih vojnah ima glavno besedo prehrana. V svetovni vojni je padla odločitev po letih, ko je zmanjkalo kruha, ki je močnejši od orožja. Nismo še pozabili skrajno slabih prehranjevalnih razmer proti koncu svetovne morije, že nam grozi s pomanjkanjem tudi sedanja evropska vojna, dasi je Jugoslavija kot agrarna država strogo nevtralna. Kakor pred 25 leti je tudi ta vojna začela z zaporo ali blokado, katere se vedno bolj zaostruje in jo že občutijo na vseh koncih in krajih celo oni, kateri se ne vojskujejo.

Cilj naše države v sedanji vojni je nepristranost, katero hočejo naše odločilne osebnosti obdržati do skrajnosti. Jugoslavija je kot nevojujoča se sila v položaju izvažanja prehrane. Že dosedanji naš izvoz precej obšutimo, ker rastejo cene prehrani. Izvozili smo toliko živine, da je manjka. Lanski slabi pridelek krme je silil živinorejce v dobro prodajo živine. Tudi slovenski kmet je prodajal v zimi živino v nadi, da bo na spomlad, ko se bo odprla paša, dokupil. Z nakupom za nadaljnjo vzrejo ni nič, ker vozne živine ni, če pa je, pa je predraga za kmetovalca. Saj vidimo na deželi, kako primanjkuje posestnikom vozna živina. Pri spomladnem oranju so si pomagali nekateri na ta način, da je več sosedov skupaj zmoglo par volov ali krepkejših krav, s katerimi so komaj in komaj opravili oranje in druga najpotrebnejša dela.

Kakor glede živine bi znal postati s časom tudi glede prehrane. Slovenija mora uvažati kruh. Zelo dolga ter huda zima je občutno udarila ozimino. Dasi smo bogata agrarna država, pa nas vznemirjajo zbrani podatki, da moramo biti previdni ter štedljivi, sicer

bomo trpeli pomanjkanje kakor med svetovno vojno.

Svareča slika zgleđa takole: Letošnja zima je bila na veliko škodo ozimini po vsej Evropi. Razen tega smo doživeli letos po naših najbolj žitorodnih pokrajinah velike poplave, ki so uničile od ozimin še tisto, kar je preostalo od zime. Radi slabih vremenskih prilik je samo v Jugoslaviji obsejanih 250.000 orolov manj nego v preteklem letu. K temu treba prišteti 100.000 orolov poplavljenih polj. Že to pomeni 50.000 vagonov izgube na žetvi.

Po svetu

Belgijski liberalci so na las podobni svojim bratcem v naši državi. So namreč zastareli in zakrknjeni pristaši celotnega centralizma. Zato so v belgijskem parlamentu glasovali proti ločenima prosvetnima proračunoma za valonski (francoski) in flamski (germanski) del države. Njim lebdi pred očmi enotna prosveta naroda, čeprav sta v Belgiji dva naroda. Po glasovanju so liberalni ministri izstopili iz vlade in s tem izzvali odstop Pierlotove vlade. Belgijski kralj Leopold predloženega odstopa vlade ni sprejel, ampak je poslal predsedniku Pierlotu pismo. V pismu pravi kralj, da v času, ko stražijo belgijski vojaki meje, ni čas za ministrske krize iz notranjepolitičnih razlogov.

To je zmaga — naša vera. Dogodek, ki pod tem naslovom o njem poročamo, je omenil pridigar westminstrske katoliške prestolne cerkve (v Londonu) monsignor Howlett v

Če homo hoteli zavarovati lastno prehrano, nam ne bo preostalo za izvoz Bog znaj kaj.

Lansko leto smo morali uvoziti 10.000 vagonov koruze. Letos so vzele povodnji 200.000 orolov zemlje, ki je bila določena za koruzni pridelek. Radi tega je ogrožena tudi prehrana naših svinj ter živine, dasi se je živinsko stanje precej skrčilo radi izvoza.

Položaj na Madžarskem je enak našemu. V Romuniji je boljši, a je tudi morala ustaviti izvoz žita, da si zavaruje lastno prehrano. Nič bolj povoljni izgledi niso v Nemčiji in na Poljskem.

Po južnih krajih naše države poplave, v severnejših grozi polju suša!

Ni znano, kako je kaj v Rusiji, ki pa ne pride veliko v poštev za prehrano Evrope in posebno ne v vojnem času.

Pri vseh naravnih neprilikah preostane samo še uvoz prehrane iz prekomorskih krajev. Vsa morska pota so pod nadzorstvom zaveznikov. Zavezniški velebiti bosta odločali, kateri državi bo treba priskočiti na pomoč s prehrano. Nevtralne države bodo morale skrbno paziti na to, kakšno politiko bodo vodile napram vojskujočim se državam.

Zgoraj navedena dejstva so pasivni Sloveniji resen opomin, da bo treba z letošnjim pridelkom, ki je v božjih rokah, varčno postopati, sicer nam grozi pomanjkanje, kakor smo se z njim borili med svetovno vojno. Kmetje, glejte na to, da bo vsak košček zemlje skrbno obdelan in pridelek shranjen ter ne razmetan ali prodan iz pohlepa po dobrem izkupičku!

Naslanjali so se na dolge cevi svojih pušk. Rumeni plamen debele voščénke je dajal njihovim obrazom zelo resen izraz.

Nad pokrajino se je razprostirala noč. Vas je bila odeta v svetlo meglo, ki je bila v mesečini prozorna.

Možje so zrl v Fedorja in pričakovali odločilne besede iz njegovih ust.

Če so bili obrazi mož resni, zaskrbljeni, je bil Fedorjev obraz še bolj. Med včerajšnjim in sedanjim Fedorjem je bila velika razlika.

»Sedaj moramo zažgati križe,« je dejal počasi, »in s tem dati sosednim vašem znak za vstajo.«

»Toda ali je gotovo, da se nam bodo pridružili?« je vprašal eden izmed starejših mož.

»Vsi so obljubili, da bodo storili isto, kar mi. Njihova obljuba je bila tako trdna, da ne moremo dvomiti,« je odgovoril Fedor.

Sedaj se je Aleksej vmešal v razgovor. Resno je spregovoril:

»Možje, še enkrat vse dobro premislite! Stvar je zelo resna. Ne bi bilo prav, da bi v primeru neuspeha odvržali od sebe odgovornost in s prstom kazali na enega, češ, ta je hotel imeti vstajo. Za vse, kar smo in kar bomo storili, bomo vsi nosili odgovornost. Premislite torej! Če ste na vse pripravljani, bomo začeli, drugače pa ne!«

»Vsi prevzamemo svoj del odgovornosti!« so drugi za drugim odgovorili.

»Jaz sem,« je dodal eden izmed njih, »ustreli! Šubina in ni mi žal.«

»Nobenega ni med nami, ki ga ne bi ubil, če ga ne bi bil ti.«

»Da, jaz bi ga prvi!« je dodal mlajši mož. »Toda kaj bomo jutri storili, ko bodo prišli rdeči vojaki?«

»S puškami jih bomo dočakali!« je odgovoril Fedor.

»Velja!« so možje pritrdili. »Fedor, ti si voditelj, ti ukazuj! Toda koliko pušk imamo? Trideset. To bo premalo.«

»Ali si pozabil na to, da imajo tudi po drugih vaseh zakopane puške iz Denjkinovih časov? Sedaj jih bodo izkopali kot mi. Združili se bomo in sestavili dobrovoljsko divizijo, ki bo kljubovala rdečim.«

»Če Bog hoče, nas bo rešil!«

»Da, toda pod pogojem, da si bomo sami pomagali!«

»Nikomur ne bo manjkalo hrabrosti!«

»Ne, nikomur!«

»Ljudje, ki bi mogli obupati, bi bili tisti, ki ne vedo, kaj je vojna, ki se niso borili pod Denjkinovo zastavo,« je odločno rekel Fedor.

»Ali si slišal eno edino besedo strahu zaradi tega, kar smo doslej storili?«

Najbolje je, da jo pustimo nekaj časa krvaveti, ker se s tem sama izmiče. Na rano položimo nato razkuženo obvezo ali obliž, v ostalem pa prepustimo obravnavo zlasti večjih ran zdravniku.

Stirideset let v bolnišnici. V kodanjski splošni bolnišnici na Danskem je neka bolnica nedavno »slavila« nenavadno obletnico, namreč 40 letnico, od kar leži neprestano v tej bolnišnici. Pacientko je v starosti 2 let nenadno zadel mrtvoud, ki ga zdravniki na noben način niso mogli odpraviti. Tako so jo spravili 1900. leta v bolnišnico, ki je ni več pustila. Že davno se je sprijaznila s tem životarjenjem in si niti ne želi, da bi kdaj živela zunaj belih sten svoje bolniške sobe.

(Dalje sledi)